

SZIGORÚAN BIZALMAS!

Készült: 1 gépeelt és
2 fénymásolt pld.-ban

JEGYZŐKÖNYV

a Politikai Bizottság 1988. november 29-én megtartott üléséről

JELEN VAN: Berecz János, Csehák Judit, Grósz Károly, Hámosi Csaba, Iványi Pál, Lukács János, Németh Miklós, Nyers Rezső, Szabó István, Tatai Ilona, továbbá Borbély Gábor, Fejtő György, Jassó Mihály, Major László, Pál Lénárd, Stadinger István és Szűcs Máttyás elvtárs.
Az ülésen nem vesz részt (szolgálati okból külföldön van): Pozsgay Imre elvtárs; nem vesz részt továbbá Gyenes András elvtárs.

NAPIREND:

- 1./ Jelentés a Hazafias Népfrent szerepéről és feladatairól
Előadó: Huszár István elvtárs
Meghívott: Kállai Gyula, Petrovski István és Kovács Jenő elvtárs
- 2./ Javaslát a párt foglalkoztatáspolitikájára
Előadó: Kovács Imre elvtárs
Meghívott: Halmos Csaba és Markó István elvtárs
- 3./ Javaslát állásfoglalásra néhány fontos politikai kérdésben
Előadó: Andics Jenő elvtárs
Meghívott: Dégen István elvtárs
- 4./ Személyi javaslatok
- 5./ Különfélék
[A Különfélék 1./ napirendi pontjának vitája szószertint – magnófelvétel alapján. Előterjesztő: Varga Péter; meghívott: Kulcsár Kálmán, Horváth István]

Grósz Károly elvtárs: Nagy Imre és társai. Itt vannak az elvtársak, persze, hát itt ülnek. (...) A Politikai Bizottság tárgyalja Nagy Imre és társai perében készült jelentést a Különfélék között, úgyhogy Varga elvtárs, gondolom te gondoztad ezt, van-e valami, amit kiegészítésként el akarsz mondani?

Varga Péter elvtárs: Két mondatot szeretnék Grósz elvtárs, az időre való tekintettel is. Az egyik az, hogy a Politikai Bizottság előzetes állásfoglalásának megfelelően készítettük elő ezt az anyagot, a szükséges konzultációkat itt lefolytatunk. És amint az előterjesztésből kiderül, egy ilyen differenciált megoldást javasoltunk itt az egyes holttest vagy földi maradványok megoldásának a rendezésére: tehát a kihantolásra, különösen az újratemetésre. A hatását azt hiszem sokféleképpen kell mérlegelni nekünk, mindenekelőtt párton belül is, amire itt most nem utalunk, majd a megfelelő információkat el kell végeztünk ahhoz, hogy bizonyos kedvezőtlent

hatásokat már előre, ha szabad azt mondani, ki tudjunk védeni. De ugyanakkor lesznek olyan események is vagy fölvetések is, amivel előre nem számoltunk. Ezt majd, ha szabad azt mondani, a rendezés során kell majd eldönteni, hogy akkor milyen intézkedést tesznek az illetékes állami szervek.

Továbbá az a javaslatunk, ami azt hiszem ebből az előterjesztésből kiderül, hogy ezt egy kézbe kellene adni, és utána, mikor itt megvan a politikai döntés, akkor állami területekre [vinni it], mindenekelőtt az igazságszolgáltatás miniszter elvtárs gondozza. Természetesen a szükséges egyeztetéseket és együttműködést az illetékesekkel mindenekelőtt a belügyminiszter végzi..., a belügyminiszterrel végezzék el. Hát kérem megvitatását.

Grósz Károly elvtárs: Köszönöm, a vita előtt és a kérdések előtt van egy javaslatom, hogy a 4. oldalán az van, hogy az igazságszolgáltatás miniszter a Politikai Bizottság állásfoglalása után tegyen jelentést a Minisztertanácsnak. Eddig egyetérték. Ezt követően pedig a KB ülés után a közvélemény is kapjon tájékoztatást. Majd meglátjuk, hogy időben hogy jön ez ki, jobb lenne, ha a Központi Bizottság a Minisztertanács ülése előtt kapna tájékoztatást, utána minisztertanácsos ülés lenne, és ezt a ténny a kormány hivatalosan jelentse be. Tehát ne személyhez kötődjön a bejelentés, mert félreértésekre adhat okot, ugyanis olyan a jellege az ügynek. Tehát én azt tanácsolom, ne szövívő, semmi. A kormány erről megjelenjen egy hivatalos rövid közleményt, kommunikációt. Ezt csak a vitáért mondtam, hogy ha van hozzájárulás. Elvtársak, tessenek parancsolni, ki kíván megjegyzést tenni? Észrevettél. Kulcsár elvtárs esetleg, ha van valami; Horváth elvtárs, segítsétek ebben.

Kulcsár Kálmán elvtárs: Szeretném még hozzátenni az elhangzottakhoz, hogy az adataink szerint 1956. december 20 és 1961. december 13-a között, amikor az utolsó végrehajtás történt ilyen ügyekben, 285³ személyt végeztek ki. Ebből a 285 személyből, amely tehát az inkriminált időszakban elkövetett cselekedet miatt került halálbüntetés alapján kivégzésre, 184-en tisztán politikai bűncselekmény követtek el; 69-en politikai és közvétségű; és 32 a kifejezetten közvétségű bűncselekmény miatt kivégzett ember. Itt a következők miatt érdekes ez. Máris vannak levelek az Igazságügyi Minisztériumban, amelyeknek az írói a hozzátartozók holtestének kiadását kéri. A többségük ebbe a kategóriába tartozik. Vannak azonban olyan levelek is, amelyek korábban kivégzett politikai okok miatt elélt emberek holtestének a kiadását kéri. Most a kérdés az, hogy ha ez a döntés megtörténik, a Minisztertanács erről kiadja a közleményt, ugye akkor el fog indulni a kérelem. Az előterjesztésben jelezve vagyon az a kategória, amelyben döntés szerint a holtestek kiadása vagy fejfa állítás, vagy valamilyen módon az elintézés. A kérdésem az, hogy mi legyen a korábbiakkal? Tudniillik várható, hogy ilyen kérések fognak jönni. Semmilyen információ nem nincs arról, hogy korábban kivégzettek, mondjuk tesszem azt háborús bűncselekményért vagy ezzel összefüggésben kivégzett, vagy az '50-es évek valamelyik perében kivégzettek holtestei⁴ hol találhatók? Feltehetően nem is találhatók már meg. Legalábbis a nagy többségük biztosan nem. De azért egy elvi

3 Az előterjesztésben még 284 név szerepel.

4 Míg 1989 és 1996. között összesen 61 személyt és sérthetve sikerült azonosítani az 1945. és 1962. közötti időszakban bizonytalan körülmények között elhalálozottokról, addig 1996-ban – ugyanebből a periódusból – kb. ezer ezer halott személyt és sérthetve még azonosítatlan. (Dr. Susa Éva közlése, amelyet ezúton szeretnék megköszönni. K. J.)